

BESKÆFTIGELSE 23. oktober 2020

DEBATINDLÆG

Skrevet af
Lars Andersen
Direktør

Her er en misforståelse om arbejdsudbuddet, som skal begraves

Arbejdsudbud er ikke et mål i sig selv. Det centrale er holdbare offentlige finanser og voksende velstand.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Da regeringen præsenterede sit udspil til tidlig pension, krævede De Radikale, at arbejdsudbuddet blev øget svarende til de hænder, som trækkes ud af arbejdsmarkedet, når der åbnes for adgang til tidlig pension.

Der har de seneste år bredt sig en opfattelse i medier og blandt mange politikere om, at arbejdsudbud er et centralt mål i sig selv. Der skal sættes målsætninger for arbejdsudbuddet, og ved næsten ethvert politisk forslag fokuseres der ofte på, hvad virkningen på arbejdsudbuddet er.

Arbejdsudbuddet er næsten blevet en politisk valuta. Helt grundlæggende er arbejdsudbud dog en lidt mærkelig valuta at være så optaget af.

Arbejdsudbud er nemlig ikke et mål i sig selv. Det er derimod et middel til noget andet.

Det store fokus på arbejdsudbuddet i 00'erne opstod, fordi de offentlige finanser ikke var langtidsholdbare. Store årgange ville gå på pension, og de unge årgange kunne ikke kompensere for dette. Samtidig lever vi længere og længere, og med en uændret pensionsalder ville det betyde flere år på pension. Midlet til at finansiere denne udfordring var et øget arbejdsudbud via en gradvist højere pensionsalder. Når folk bliver længere på arbejdsmarkedet, stiger statens skatteindtægter, og udgifterne til pension falder.

Men hvis vi sænker skatterne for at øge arbejdsudbuddet, så giver det færre penge i statskassen. Så her giver et øget arbejdsudbud anledning til forværrede offentlige finanser.

Når vi diskuterer nye politiske tiltags økonomiske effekt, er det centrale altså ikke deres påvirkning på arbejdsudbuddet.

Det centrale er, om tiltaget forværrer de offentlige finanser. For kun med holdbare offentlige finanser kan vi betale for fremtidens velfærd.

En ny ret til tidlig pension, som jeg omtalte i indledningen, skal derfor måles på, om den bringer de offentlige finanser ud af kontrol – ikke på hvilken effekt det har på arbejdsudbuddet. Da forslaget er fuldt finansieret, øger det ikke kravet til arbejdsudbuddet.

Især øget produktivitet skaber velstand

Når mange har været så optaget af at øge arbejdsudbuddet, skyldes det sikkert også, at det er et middel til at øge velstanden. Når danskerne arbejder mere, eller når flere arbejder, så produceres der mere, og det øger den samlede velstand i samfundet. Men igen: arbejdsudbuddet er midlet, mens målet er velstanden.

Der findes dog også andre veje til at øge velstanden – nemlig højere produktivitet.

Faktisk er det især produktiviteten, som skaber vores stigende velstand. Ser vi på den velstandsfremgang, vi har haft siden 2013 – en periode, hvor arbejdsudbuddet næsten er blevet en 'gud' – så skyldes ca. 90 procent af velstandsfremgangen den stigende produktivitet, mens stigningen i arbejdsudbuddet blot forklarer de sidste ca. 10 procent af velstandsfremgangen.

Det viser, at vi bør fokusere langt mere på politikker, som kan forbedre produktiviteten, end vi bør fokusere på arbejdsudbuddet.

Hermed ikke sagt, at vi skal glemme arbejdsudbuddet. Men lad det være et værktøj på linje med de andre værktøjer, vi har i den økonomiske værktøjskasse.

Og så er det også værd at huske på, at der er andre måder at øge arbejdsudbuddet på end ved at forringe sikkerhedsnettet eller sætte skatterne ned. Men det er en anden historie, som jeg ikke har plads til at fortælle om her.

Bragt af Altinget den 23. oktober 2020

Opdatering: Tidligere havde indlægget her på siden den samme rubrik som den, Altinget havde valgt til indlægget på mediets hjemmeside. Vi har imidlertid valgt at ændre tilbage til vores oprindelige rubrik.